

GAUTENG PROVINCE
EDUCATION
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

PROVINSIALE EKSAMEN

JUNIE 2023

GRAAD 11

NASIERIGLYN

EKONOMIE (VRAESTEL 2)

AFDELING A (VERPLIGTEND)**VRAAG 1****1.1 MEERVOUDIGEKEUSE-VRAE**

- 1.1.1 D – $MI = GVK$ ✓✓
- 1.1.2 B – veranderlike insette ✓✓
- 1.1.3 A – vermeerder ✓✓
- 1.1.4 C – relatief elasties ✓✓
- 1.1.5 A – wins maksimeer ✓✓
- 1.1.6 C – Organisasie van Petroleum-uitvoerlande (O.U.P.E.) ✓✓
- 1.1.7 B – Tyd periodes ✓✓
- 1.1.8 D – besigheidsdoelwitte ✓✓

(8 x 2) (16)

1.2 PAS ITEMS

- 1.2.1 C – Kosteverlagings wanneer ondernemings produksie verhoog ✓
- 1.2.2 D – Bykomende inkomste van addisionele eenheid wat verkoop word ✓
- 1.2.3 E – Marktstruktuur oorheers deur twee firmas ✓
- 1.2.4 F – Faktore wat die toekenning van skaars hulpbronne bepaal ✓
- 1.2.5 H – Die verband tussen produksiekoste en totale hoeveelheid geproduseer ✓
- 1.2.6 G – Die verskil tussen totale inkomste en totale koste ✓
- 1.2.7 A – Produkte verkoop in 'n volmaakte mark en in 'n suiwer oligopolie ✓
- 1.2.8 B – Toon die firma se laagste koste per eenheid op elke uitsetvlak ✓

(8 x 1) (8)

1.3 GEE EEN TERM

1.3.1 Markaandeel/teikenmark/markgrootte ✓

1.3.2 Normale wins ✓

1.3.3 Veranderlike koste ✓

1.3.4 Verhoogde skaalopbrengste ✓

1.3.5 Nut ✓

1.3.6 Unitêre elasticiteit van aanbod ✓

(6 x 1) (6)

TOTAAL AFDELING A: 30

EXEMPLAR

AFDELING B

Beantwoord enige TWEE van die drie vrae uit hierdie afdeling in die ANTWOORDBOEK.

VRAAG 2: MIKRO-EKONOMIE**40 PUNTE – 30 MINUTE****2.1 Beantwoord die volgende vrae.****2.1.1 Noem enige TWEE faktore wat pryselastisiteit van aanbod beïnvloed.**

- Die vlak van indiensneming ✓
 - Die vermoë om die goed te stoor ✓
 - Tyd ✓
 - Die industriële aard van die goedere ✓
- (Aanvaar enige ander korrekte relevante antwoord.) (2 x 1) (2)

2.1.2 Hoe sal 'n firma daardeur baat om die pryselastisiteit van vraag te oorweeg voordat pryse verander word?

- Besigheid sal baat by potensiële maksimisering van winste sonder die risiko om verbruikers te duur te vra en hulle dus te verloor. ✓✓
- (Aanvaar enige ander korrekte relevante antwoord.) (1 x 2) (2)

2.2 DATARESPONS**2.2.1 Identifiseer die ondernemings met lae aanvangskoste.**

- Koffie-ondernemings (1)

2.2.2 Watter markstruktuur het onbeduidende beheer oor die pryse wat deur die mark bepaal word?

- Volmaakte mark ✓ (1)

2.3 Beskryf kortliks die term *hibriede struktuur*.

- Dit is 'n kombinasie van onvolmaakte markte en volmaakte markte. ✓✓
- (Aanvaar enige ander korrekte relevante antwoord.) (2)

2.2.4 Waarom gebruik monopolistiese ondernemings verskillende benaderings om inligting aan verbruikers te kommunikeer?

- Om hulle markaandeel te verhoog. ✓✓ (2)

2.2.5 Hoe is doeltreffendheid moontlik in die monopolistiese markstruktuur?

- Gekonfronteer met 'n laer gemiddelde kostekromme, kan die firma mededinging op prys klop – laer as dié van die monopolis. ✓✓
- Firms in 'n monopolistiese mark kies tegnologieë en tegniese prosesse wat kostedoeltreffend is om die uitbreiding van die produksie van die firma op die onderskeie vlakke van faktorgebruik moontlik te maak. ✓✓

(Aanvaar enige ander korrekte relevante antwoord.) (2 x 2) (4)

2.3 DATARESPONS

2.3.1 Identifiseer die totale bedrag van vaste koste in die grafiek.

- 200 ✓ (1)

2.3.2 Verskaf die formule om totale koste te bereken.

- $TK=KK+VK$ ✓ (1)

2.3.3 Beskryf kortliks die term "totale veranderlike koste".

- Koste wat verander soos wat die output verander. ✓✓
(Aanvaar enige ander korrekte relevante antwoord.) (2)

2.3.4 Hoekom is die lyn KK 'n horisontale lyn?

- Omdat vaste koste konstant bly, ongeag die hoeveelheid wat geproduseer word. ✓
(Aanvaar enige ander korrekte relevante antwoord.) (2)

2.3.5 Die prys van die produk wat in die bostaande grafiek verkoop word, is R100. Wat sal die wins/verlies wees wanneer GEEN produkte vervaardig word NIE? Toon ALLE berekeninge.

Wins/verlies = totale inkomste – totale koste

$$= (\text{prys} \times \text{hoeveelheid}) - (\text{totale vaste koste} + \text{totale veranderlike koste})$$

$$= (100 \times 0) - (50 + 0)$$

of

$$= 0 - 50$$

$$= -R50 \text{ ✓ (verlies) ✓} \quad (2 \times 2) \quad (4)$$

2.4 **Verduidelik kortliks elastiese aanbod deur die grafiek hieronder te gebruik.**

- Wanneer aanbod elasties is, dan oorskry die persentasie verandering in hoeveelheid die persentasie verandering in prys. ✓✓
- 'n Verandering in prys veroorsaak 'n groter proporsionele verandering in aanbod. ✓✓
- Wanneer prys styg van P_1 na P_2 , sal die vraag na hoeveelheid toeneem van Q_1 tot Q_2 . ✓✓
- Vraagkurwe (D_1 na D_2) – regsverskuiwing langs die aanbodkant wanneer prys styg. ✓✓
- Op die lang termyn sal aanbod meer elasties wees omdat kapital kan varieer word. ✓✓
- Elastiese aanbod is byvoorbeeld die aanbod van nie-noodsaaklike goedere soos koeldrank waar daar baie plaasvervangers (substitute) en keuses is. ✓✓

(Aanvaar enige ander korrekte relevante antwoord.)

(Maksimum van 2 punte vir die blote lys van feite.)

(4 x 2)

(8)

2.5 **Hoe word die oligopoliese uitgebreide werksaamheid as 'n nie-prysmededinging strategie, deur beurtkrag beïnvloed?**

- Wins sal daal namate firma's groei soos 'n gevolg van beurtkrag. ✓✓
- Verbruikers sal netwerkprobleme ondervind wanneer hulle aanlyn koop wat verkope verminder. ✓✓
- Verhoogde koste in alternatiewe kragbronne wat werksure verminder. ✓✓
- Verbruikers sal na alternatiewe sentrums met kragopwekkers gaan om hul beste bare inkomste te bestee. ✓✓
- Firms mag die beurtkrag-toepassing/-skedule gebruik om hul dienste te versterk. ✓✓

(Aanvaar enige ander korrekte relevante antwoord.)

(Maksimum van 8 punte vir die blote lys van feite en voorbeelde.)

(8)

[40]

VRAAG 3: MIKRO-EKONOMIE

3.1 Beantwoord die volgende vrae.

3.1.1 **Noem enige TWEE tipes elasticiteit van aanbod.**

- Volmaak elasties ✓
- Relatief elasties ✓
- Eenheid elasties ✓
- Relatief onelasties ✓
- Volmaak onelasties ✓

(Aanvaar enige ander korrekte relevante antwoord.) (2 x 1) (2)

3.1.2 **Wat is die uiteindelijke doel van die stel van SMART-deduitte vir besighede?**

- Die uiteindelijke doel van die stel van SMART-deduitte is om idees, fokustyd, hulpbronne en pogings op 'n meer produktiewe manier te gebruik. ✓✓

(Aanvaar enige ander korrekte relevante antwoord.) (1 x 2) (2)

3.2 **DATARESPONS**

3.2.1 **Watter onwettige aktiwiteite word in die spotprent hierbo uitgebeeld?**

- Prysvasstelling/samespanning ✓

(1)

3.2.2 **Noem die tipe wins wat oligopolieë in 'n mark maak.**

- Ekonomiese wins

(1)

3.2.3 **Beskryf kortliks die term *kartel*.**

- Wanneer twee of meer firmas formeel ooreenkom om markpryse te beïnvloed om hul wins en marktaandeel te maksimeer. ✓✓

(Aanvaar enige ander korrekte relevante antwoord.) (2)

3.2.4 **Waarom is dit voordeliger vir firmas om saam te span eerder as om aan mededinging deel te neem?**

- Wins word gemaksimeer onder 'n samespanningsomgewing – wanneer ander firmas betrokke is, is daar minder moeite nodig om marktaandeel te beskerm. ✓✓

(Aanvaar enige ander korrekte relevante antwoord.) (2)

3.2.5 Hoe beskerm die regering verbruikers teen oligopolieë?

- Deur aansporing van nuwe maatskappye deur belastingverligting, spesiale toekennings, ens. ✓✓
- Prysplafonne kan geïmplementeer word om te beperk hoe hoë pryse in 'n oligopolie vasgestel word. ✓✓
- Die oplegging van streng strawwe vir die oortreding van anti-trust wette kan firmas van buitensporige prysmanipulasie afskrik. ✓✓

(Aanvaar enige ander korrekte relevante antwoord.) (2 x 2) (4)

3.3 DATARESPONS

3.3.1 Op watter vlak is die brandstoftenk in die prent hierbo?

- Leeg ✓ (1)

3.3.2 Noem enige EEN faktor wat die absolute prys van 'n goed bepaal.

- Inkomste ✓
 - Mededinging in die mark ✓
 - Vraag na die produk ✓
- (Aanvaar enige ander korrekte relevante antwoord.) (1)

3.3.3 Beskryf kortliks die term relatiewe prys.

- Die verhouding van een prys van 'n spesifieke produk in een tydperk tot die prys van dieselfde produk in 'n ander tydperk. ✓✓
- (Aanvaar enige ander korrekte relevante antwoord.) (2)

3.3.4 Wat sal met die inkomste van die brandstofverskaffer gebeur as die brandstofprys styg?

- Inkomste sal verminder omdat minder verbruikers teen duurder pryse sal koop. ✓✓
- (Aanvaar enige ander korrekte relevante antwoord.) (2)

3.3.5 Waarom is dit nie moontlik vir Suid-Afrikaanse verbruikers om hul brandstofverbruik op 'n kort termyn aan te pas nie?

- Suid-Afrikaners se korttermynvraag na brandstof is relatief onelasties weens 'n gebrek aan alternatiewe vervoerstelsels. ✓✓
 - sowel as onbetroubare vervoerdienste weens stakings vir lone of as gevolg van afleggings. ✓✓
- (Aanvaar enige ander korrekte relevante antwoord.) (2 x 2) (4)

3.4 Bespreek kortliks die verband tussen produk- en faktormarkte.

- Produksiefaktore word op die faktormark verkoop, terwyl produkte op die goederemark verkoop word. ✓✓
- Sonder die produksiefaktore kan goedere en dienste nie geproduseer word nie. ✓✓
- Soos die koste van die produksiefaktore toeneem, sal die prys van produkte ook styg. ✓✓
- Tekorte in die faktormark sal tekorte in die goederemark tot gevolg hê. ✓✓
- Die produkmark is hoogs afhanklik van die faktormark. ✓✓
- Enige veranderinge in die faktormark sal 'n invloed in die goederemark tot gevolg hê. ✓✓

(Aanvaar enige ander korrekte relevante antwoord.)

(Maks. 4 punte vir blote beskrywing van produkte en/of faktormark) (4 x 2) (8)

3.5 Hoe beïnvloed natuurrampe die pryselastisiteit van aanbod?

- Namate beskikbaarheid afneem sal die hoër vraag onhermydelik prysstygings veroorsaak. ✓✓
- Produksiekoste sal toeneem wat lei tot 'n toename van werkers en lae aanbod en hoër vraag na die produk. ✓✓
- Natuurrampe kan lei tot die vorming van swart markte in die ekonomie. ✓✓
- Dit sal die aanbod aan internasionale markte verminder wat daartoe sal lei dat produkte geknag, vernietig of geplunder word. ✓✓
- Werkloosheid in die tegniese sektor sal toeneem namate minder maatskappij produkte sal verskaf. ✓✓

(Aanvaar enige ander korrekte relevante antwoord.)

(8)
[40]

VRAAG 4: MIKRO-EKONOMIE

4.1 Beantwoord die volgende vrae.

4.1.1 **Noem enige TWEE voorbeelde van vaste koste.**

- Huur ✓
- Versekering ✓
- Lening betalings ✓

(Aanvaar enige ander korrekte relevante antwoord.) (2 x 1) (2)

4.1.2 **Watter impak sal 'n styging in die prys van mielies op die aanbod van mielies hê?**

- Aanbod sal toeneem aangesien produsente bereid is om hul winste te maksimeer. ✓✓

(Aanvaar enige ander korrekte relevante antwoord.) (2)

4.2 **DATARESPONS**

4.2.1 **Watter stelling beskryf tydspesifiek 'n SMART beginsel? Skryf SLEGS die nommer van die stelling uit die inligting hierbo neer, byvoorbeeld 4.2.1 STELLING 3.**

- Stelling 1 of 1 ✓

(1)

4.2.2 **Wat is die doel van 'n onderneming in 'n markeconomie?**

- Om wins te maksimeer. ✓

(1)

4.2.3 **Beskryf kortkors die term *inkomste*.**

- Inkomste is die geld wat 'n besigheid verdien uit die verkoop van goederen of die lewering van dienste. ✓✓

(Aanvaar enige ander korrekte relevante antwoord.) (2)

4.2.4 **Watter twee faktore maak dit moeilik die reël van 'n meetbare veranderlike as 'n doelwit van 'n besigheid te gebruik?**

- Dit moet moontlik wees om te toets of te meet of die doelwit bereikbaar is. ✓✓

(Aanvaar enige ander korrekte relevante antwoord.) (2)

4.2.5 **Waarom verkies 'n firma verkoopsinkomstemaksimering eerder as winsmaksimering?**

- Dit kan moeilik wees om die koste te identifiseer wat besoei moet word aangesien alle koste noodsaaklik kan wees in die produksieproses. ✓✓
- Firms sal daarop konsentreer om die maatskappy se inkomste te maksimeer om hul opbrengste te maksimeer. ✓✓

(Aanvaar enige ander korrekte relevante antwoord.) (2 x 2) (4)

4.3 DATARESPONS

4.3.1 Identifiseer die kostekurve wat aan die sluitingspunt gekoppel is.

- Gemiddelde veranderlike koste/GVK ✓✓ (1)

4.3.2 Watter van die grafieke hierbo is korrek geteken?

- B ✓ (1)

4.3.3 Beskryf kortliks die term *langtermynkoste*.

- Dit is die tydperk waarin alle faktore van vervaardiging ewig veranderlik is. ✓✓
(Aanvaar enige ander korrekte relevante antwoord.) (2)

4.3.4 Waarom teken ekonome die grafiek van die MK by die middelpunte?

- Dit is die ewewigshoeveelheid wat 'n onderneming wil nie van die ewewigspunt afwyk nie.
(Aanvaar enige ander korrekte relevante antwoord.) (2)

4.3.5 Hoe hou die wet van dalende marginale opbrengste verband met die vorm van die korttermyn marginale kostekromme?

- Verby 'n sekere punt neem die MP af namate meer van 'n veranderlike faktor by 'n vaste produksiefaktor gevoeg word. ✓✓
- Soos produksie toeneem, beteken dalende marginale opbrengste vir die veranderlike produksiefaktore dat elke bykomende eenheid van uitset meer van die veranderlike faktore sal vereis dus styg marginale koste wanneer dalende opbrengste ingestel word. ✓✓
(Aanvaar enige ander korrekte relevante antwoord.) (2 x 2) (4)

4.4 Gebruik die grafiek hieronder en bespreek in detail, die ekonomiese wins van 'n monopolie.

- Monopolie maak ekonomiese wins op die kort en lang termyn. ✓✓
- Die vlak van uitset waar 'n monopolie sy wins maksimeer, is wanneer die marginale koste gelyk is aan die marginale inkomste. ✓✓
- Gemiddelde inkomste is bo die gemiddelde koste wat ekonomiese wins (skadu-area) aandui. ✓✓
- R80 verteenwoordig inkomste wat deur die firma gemaak word en R40 verteenwoordig koste wat deur die firma gedek moet word. ✓✓
- Winsmaksimering sal by $MK=MI$ bereik word. ✓✓
(Aanvaar enige ander korrekte relevante antwoord.) (4 x 2) (8)

4.5 Ontleed die effek van belasting op pryselastisiteit.

- As vraag onelasties is, sal 'n hoër belasting slegs 'n klein daling in vraag veroorsaak. ✓✓
- Om 'n belasting op 'n goed te plaas, skuif die aanbodkurwe na links. ✓✓
- Wanneer die vraag onelasties is, sal regerings 'n aansienlike toename in hul belastinginkomste sien. ✓✓
- Die verbruiker sal die belasting betaal in gevalle waar die aanbod meer elasties is as die vraag. ✓✓
- Die produsent se las is die afname in inkomste aangesien nader verbruikers goedere en dienste sal koop. ✓✓
- Luukse items sal 'n meer onelastiese vraag ontwikkel aangesien hierdie items nie deur verbruikers gevra sal word nie. ✓✓

(Aanvaar enige ander korrekte relevante antwoord.)

(Maksimum 2 punte vir blote lys van voorbeelde.)

(8)
[40]

TOTAAL AFDELING B: 80

EXEMPLAR

AFDELING C

Beantwoord enige EEN van die twee vrae uit hierdie afdeling in die ANTWOORDBOEK.

Jou antwoord sal soos volg geassesseer word:

STRUKTUUR VAN OPSTEL	PUNTE-TOEKENNING
<p>Inleiding Die inleiding is 'n lae-orde respons.</p> <ul style="list-style-type: none"> • 'n Goeie beginpunt sal wees om 'n konsep of sleutelwoord wat in die vraag voorkom te definieer of te verduidelik. • Moenie enige deel van die vraag by jou inleiding insluit nie. • Moenie enige deel van die inleiding in die liggaam herhaal nie. • Moenie in die inleiding sê wat jy in die liggaam gaan bespreek nie. 	Maks. 2
<p>Liggaam Hoofgedeelte: Bespreek in detail/In-diepte/Onderzoek/ Bepreek krities/Analiseer/Vergelyk/Evalueer/Onderskei/Verduidelik/Beoordeel/Gebruik die grafiek wat gegee word te verduidelik/Voltooi die grafiek wat gegee word/Debatteer</p> <p>'n Maksimum van 8 punte kan vir opskrifte/voorbeelde toegeken word.</p> <p>Addisionele deel: Gee eie mening/Bespreek krities/Evalueer/Evalueer krities/Bereken/Lei aan/Vergelyk/Onderskei/Interpreteer/Verduidelik kortliks/Hoe? stel voor/Teken 'n grafiek</p> <p>'n Maksimum van 2 punte kan toegeken word vir bloot die lys van feite.</p>	Maks. 26 Maks. 10
<p>Slot Enige hoër-orde gevolgtrekking moet die volgende insluit:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Die gevolgtrekking is 'n samevatting van die bespreking van die onderwerp sonder herhaling van feite wat reeds genoem is • Die gevolgtrekking kan die vorm aanneem van 'n eie mening of waardeoordeel met voorbeelde om jou bespreking te ondersteun • Bykomende rigting wat jou bespreking/analise versterk • Die gevolgtrekking kan 'n teenstrydige standpunt met motivering inneem, indien versoek • Aanbevelings 	Maks. 2
TOTAAL	40

VRAAG 5: MIKRO-EKONOMIE

- Bespreek die vraag- en aanbodverhouding in detail met behulp van grafieke (substitute en komplemente). (26 punte)
- Onderzoek die belangrikheid van komplementêre goedere in die ekonomie. (10 punte)

INLEIDING

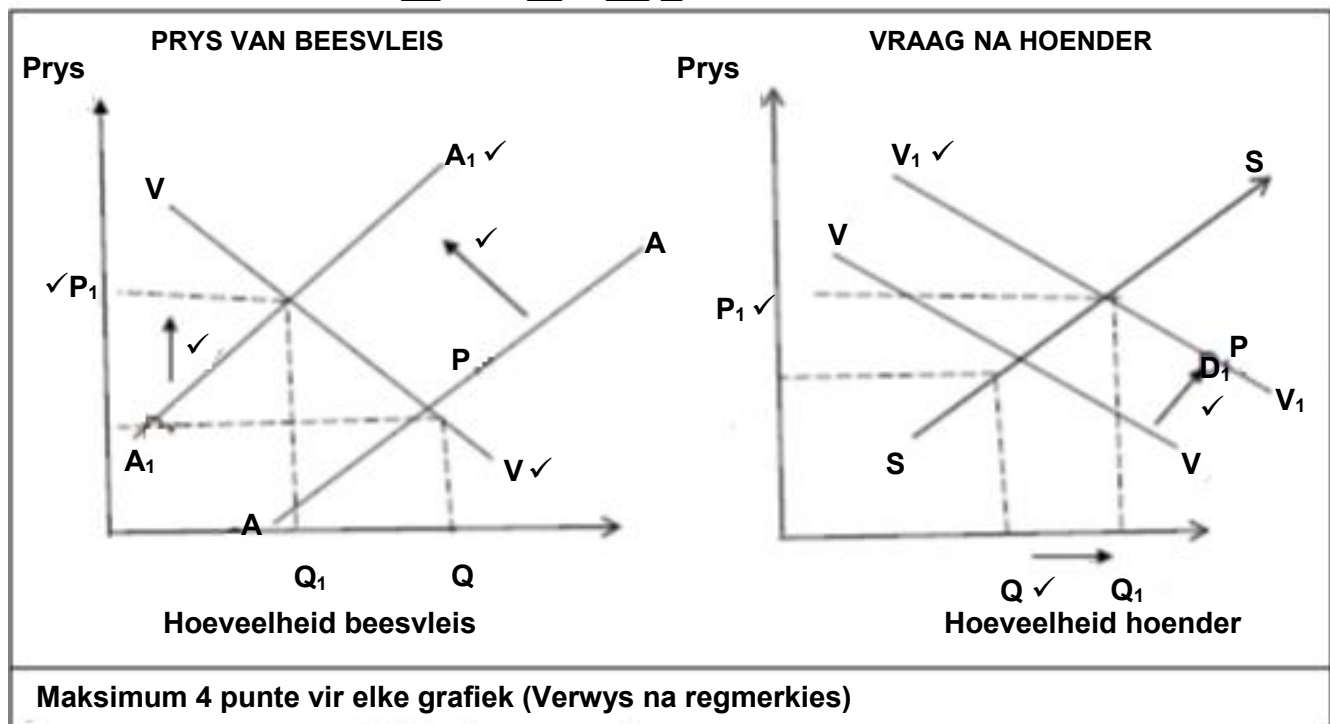
'n Vraagverhouding vind plaas wanneer twee of meer goedere en dienste gelyktydig aangevra word, as gevolg van die feit dat dit saam gebruik kan word. ✓✓ (Maks. 2)
(Aanvaar enige ander korrekte relevante inleiding.)

LIGGAAM

- Die belangrikste verskil tussen 'n substituu/plaasvanger en 'n komplement is dat plaasvervangende goedere in die plek van mekaar gebruik word, terwyl komplementêre goedere saam verbruik word. ✓✓
- As die kruis-pryselastisiteit van vraag van die twee goedere positief is, dan is die goedere substitute. Aan die ander kant, as die kruis-pryselastisiteit van die twee goedere negatief is, dan is die goedere komplemente. ✓✓

Substitute

- 'n Substituut is 'n produk wat in die plek van 'n ander produk gebruik word. ✓✓
- Sommige produkte het spesifieke eienskappe wat die vraag sal beïnvloed. ✓✓
- Voorbeeld: As jy beesvleis wil koop maar dit te duur is, is jy geneig om 'n goedkoper alternatief te koop, bv. hoender. In hierdie geval is hoender die substituu. ✓✓

VERDUIDELIKING VAN DIE GRAFIEK**Prys van beesvleis**

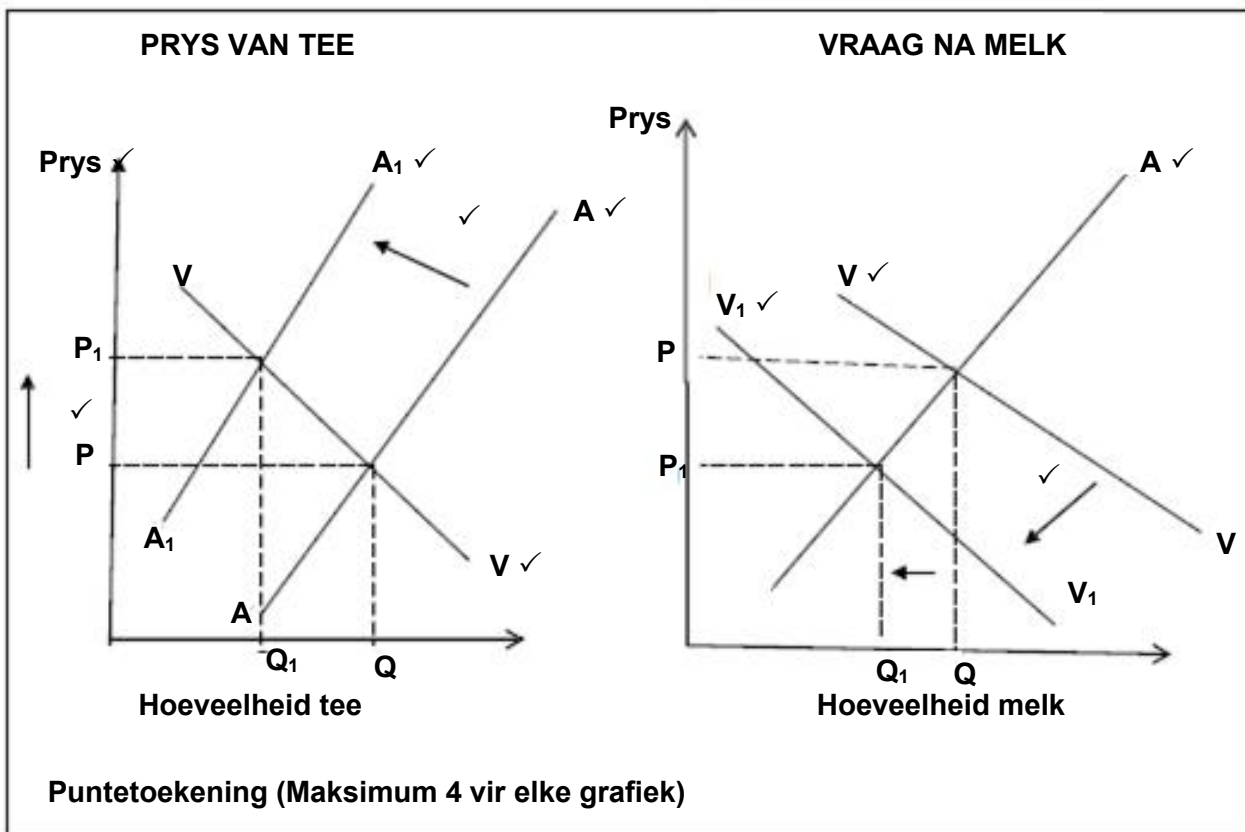
- Die prys van beesvleis styg van P na P_1 as gevolg van 'n afname in aanbod (aanbodkromme skuif van AA na A_1A_1).
- Lei tot 'n afname in hoeveelheid gevra van beesvleis van Q tot Q_1 .

Vraag na hoender

- Die vraag na 'n substituu, wat hoender is, neem toe van VV tot V_1V_1 .
- As gevolg van die toename in vraag, styg prys ook van P na P_1 .
- Dit impliseer dat 'n verhoging in die prys van een produk 'n toename in vraag na die plaasvervangende produk sal veroorsaak.

Komplimente

Produkte is komplementêre produkte wanneer dit saam gebruik word om 'n behoefte of 'n begeerte te bevredig ✓✓ bv. tee en melk. ✓

VERDUIDELIKING VAN DIE GRAFIEK**Prys van tee**

- Die prys van tee styg as gevolg van 'n afname in aanbod.
- Aanbodkromme verskuif van AA na A_1A_1 terwyl die prys van tee van P na P_1 styg.
- Hoeveelheid gevra vir tee neem af van Q na Q_1 .

Vraag na melk

- Die styging in die prys van tee sal 'n afname in die vraag na melk veroorsaak.
- Mense sal minder tee koop; daarom sal hulle minder melk nodig hê.
- Dit veroorsaak dat die vraagkromme (VV) linkswaarts skuif na V_1V_1 , en die hoeveelheid gevra daal van Q na Q_1 en prys sal van P na P_1 afneem.
- Vir komplementêre goedere, wanneer die prys van een goed styg, sal die vraag na die komplementêre produk afneem. As die prys van een produk daal, sal die vraag na komplementêre produkte toeneem.

(Aanvaar enige ander korrekte relevante antwoord.)

('n Maksimum van 8 punte mag toegeken word vir die blote lys van voorbeelde.)

(Maks. 26)

ADDISIONELE GEDEELTE**Ondersoek die belangrikheid van komplementêre goedere in die ekonomie.**

- Die komplementêre produk dra gewoonlik by tot die algehele waarde van 'n ander produk en deel dus 'n voordelige verhouding. ✓✓
- Komplementêre produkte word gewoonlik gebruik deur die pryse van die produkte waarmee dit gebruik word. As die prys styg, sien verbruikers nie die behoefte om die produkte te gebruik nie, wat lei tot 'n daaling in vraag. ✓✓
- Aanvullende produkte verhoog verhoop aangesien dit meer winsgewend vir produsente is in vergelyking met substitute goedere aangesien die vraag na een 'n vraag na die ander tot gevolg het. ✓✓
- Komplementêre produkte verhoed minder produkskaking aangesien dit die handelsmerk beeld maksimeer. ✓✓
- Aanvullende produkte help om aan verbruikers se verwagtinge te voldoen, en bemerkers hoef nie baie tyd aan navorsing en ontleding te spandeer nie. ✓✓
- Maatskappye wat die komplementêre produkte vervaardig kan die markaanvraag in prys, kwaliteit, voorspel en sodoende pryse effektief beheer. ✓✓
- Aanvullende produkte het nie baie advertensies nodig nie en daar is min hindernisse in terme van toetrede tot en uittrede van 'n mark. ✓✓

(Aanvaar enige ander korrekte relevante antwoord.)

(Maks. 10)

SLOT

Verbruikspatrone en die prysvlakke is alles onderling verwant aan mekaar. ✓✓

(Aanvaar enige ander relevante korrekte hoërde gevolgtrekking.)

(Maks .2)

[40]

VRAAG 6: MIKRO-EKONOMIE

- **Bespreek die pryselastisiteit van vraag (PEV) sonder die hulp van grafieke.** (26 punte)
- **Evalueer hoe 'n monopolistiese onderneming soos Eskom kan baat by die gebruik van die pryselastisiteit van vraag vir hulle produk.** (10 punte)

INLEIDING

Pryselastisiteit van vraag sal die sensitiwiteit van 'n produk bepaal wanneer daar 'n verandering in prys is. ✓✓
(Aanvaar enige ander korrekte relevante inleiding.) (Maks. 2)

LIGGAAM: HOOFDEEL**Volmaak elastiese vraag** ✓

- Die kleinste prysverandering sal lei tot 'n oneindige verandering in hoeveelheid wat gevra word. ✓✓
- Dit word ook na verwys as oneindige elastisiteit.
- Hierdie pryselastisiteit is gelyk aan oneindig. ✓✓
- Producente kan nie die prys verander nie, maar moet ander maniere vind om inkomste te verhoog. ✓✓

Volmaak onelastiese vraag ✓

- Die vraag sal geen reaksie op enige of alle prysveranderinge toon nie. ✓✓
- Pryselastisiteit van vraag is 0.
- Die implikasie is dat 'n verandering in prys geen verandering in die hoeveelheid wat verbruikers vra, sal veroorsaak nie. ✓✓
- Producente kan prys verhoog om inkomste te verhoog aangesien die vraag nie sal verander nie. ✓✓

Unitêre elastiese vraag ✓

- Kom voor wanneer spesifieke verandering in prys presies dieselfde verandering in vraag veroorsaak. ✓✓
- As die prys met 10% styg, sal die hoeveelheid wat gevra word met 10% styg. ✓✓
- Die waarde van elastisiteit is gelyk aan 1. ✓
- Producente sal daarop ander metodes moet oorweeg om inkomste te verhoog. ✓✓

Relatief onelastiese ✓

- Die waarde is minder as 1 maar meer as 0. ✓
 - Die vraag reageer nie baie op veranderinge in prys nie. Om inkomste te verbeter, verhoog slegs prys. ✓✓
 - Goedere en dienste met 'n relatief onelastiese vraag is dinge soos sout, mediese sorg, tabakprodukte en petrol (brandstof). ✓✓
 - Hulle het almal 'n elastisiteitskoëffisiënt van minder as 1, wat beteken dat die hoeveelheid wat gevra word nie baie sensitief is vir 'n verandering in die prys nie. ✓✓
- (Maks. 26)

ADDISIONELE GEDEELTE

Evalueer hoe 'n monopolistiese onderneming soos Eskom kan baat by die gebruik van die pryselastisiteit van vraag vir hulle produk.

Positief

- Eskom is die enigste verskaffer van elektrisiteit, wat beteken hulle is 'n monopolie. ✓✓
- Hulle het volle markkrag en sal besluit op pryse wat hulle wil hef, dus is hulle prysmakers. ✓✓
- Elektrisiteit is 'n noodsaaklikheid onder huishoudings en sakeondernemings daarom het verbruikers geen ander keuse as om die prys te betaal. ✓✓

Negatief

- Daar is egter alternatiewe produkte soos gas, son en wind. ✓✓
- Sou Eskom die pryselastisiteit van die vraag gebruik voordat hulle hul markprys bepaal, sal hulle 'n maksimum prys kan hef wat verbruikers bereid sal wees om te betaal en dus maksimum inkomste van verbruikers verskaf, tenytre die maksimum vraag gehandhaaf word. ✓✓
- As Eskom aanhou om meer vir elektrisiteit te vra as die prys van alternatiewe goedere, sal verbruikers uiteindelik die gerief van elektrisiteit opoffer vir 'n goedkoper alternatief. ✓✓ (Maks. 10)

(Aanvaar enige ander korrekte relevante antwoord.)

SLOT

Pryselastisiteit van vraag spreek indirek tot die algehele welstand van die ekonomie waarin 'n produk verkoop word. Dit hou verband met beide demografie (d.i. die grootte van die aanspreekbare bevolking) en die inkomstevlakke van die verbruikers in daardie verbruiksmark. ✓✓ (Maks. 2)

(Aanvaar enige ander korrekte relevante korrekte hoërde gevolgtrekking.)

[40]

TOTAAL AFDELING C: 40

TOTAAL: 150